Geldrop-Mierlo

Raadsvoorstel

Onderwerp
Klimaatadaptatieplan & uitvoeringsagenda 2023

Beslispunten
Vaststellen 'Klimaatadaptatieplan & uitvoeringsagenda 2023'

Inleiding
In 2020 zijn we begonnen met het proces om te komen tot een klimaatadaptatieplan & uitvoeringsagenda. Directe aanleiding was hiervoor het Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie vanuit het Rijk. Hierin zijn zeven ambities opgenomen voor een waterrobuust en klimaatbestendig Nederland. Alle provincies, gemeente en waterschappen moeten aangeven hoe ze de ruimtelijke adaptatie gaan versnellen en intensiveren.

De afgelopen jaren zijn hiervoor klimaatstresstesten uitgevoerd, waarbij in kaart is gebracht waar in de gemeente knelpunten voordoen in geval van wateroverlast, hittestress en droogte. Er heeft, samen met het proces van de omgevingsvisie, een uitgebreide risicodialoog met omgeving en gebiedspartners plaatsgevonden. In september is de commissie Ruimte gevraagd om input voor het te bepalen ambitieniveau van Geldrop-Mierlo. Al deze input is verwerkt in het nu voorliggende klimaatadaptatieplan & uitvoeringsagenda 2023.

Uitvoeringsagenda
Voor water(overlast) zijn via het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP), dat in september door uw raad is vastgesteld, al veel water gerelateerde projecten in uitvoering. Daarnaast zijn er projecten uit het Blauwe Aderplan in voorbereiding. Het klimaatadaptatieplan & uitvoeringsagenda richt zich meer op de onderdelen hittestress, droogte en ruimtelijke ontwikkelingen, waarvoor in 2023 nader onderzoek nodig is om concreet zicht te krijgen op oplossingsrichtingen. Ook is dit deels beleidsuitwerking om ervoor te zorgen dat klimaatadaptatie zo vroeg mogelijk in ruimtelijke processen als volwaardige ambitie mee wordt genomen. Tenslotte gaan we in 2023 al versneld aan de slag met de omvorming van groenvakken met robuuste soorten. We zien 2023 voor deze onderdelen wel nog als overgangsjaar.

Relatie met Duurzaamheid
Ook in het programma Duurzaamheid (voormalige nota Duurzaamheid) is klimaat een belangrijk onderdeel. De ambities en de agenda zijn zo goed mogelijk op elkaar afgestemd, mede in verband met de gelijktijdige behandeling van beide stukken in de commissie Ruimte en de raad van januari / februari 2023. In de loop van 2023 zal verder worden bekeken hoe en op welke manier klimaatadaptatie terugkomt in de verschillende programma's. Hiervoor ontbreekt nu nog het volledige overzicht.

Hemelwaterverordening
Het klimaatadaptatieplan & uitvoeringsagenda is naast het al vastgestelde Gemeentelijk Rioleringsplan een tweede beleidsmatige onderbouwing van het aanscherpen van de

waterbergingsnorm van 60mm per m². Het is de bedoeling dat in de hemelwaterverordening, die in het 2e kwartaal 2023 aan de raad zal worden voorgelegd, deze waterbergingsnorm als harde eis bij nieuwe ontwikkelingen wordt meegenomen. Voor de planontwikkeling heeft dit ook gevolgen, omdat de kans groot is dat er extra investeringen nodig zijn om aan deze eis te voldoen, zeker in een dicht bebouwde omgeving, zoals het centrum van Geldrop.

Ook beide waterschappen De Dommel en Aa en Maas zijn steeds meegenomen in het traject om de te komen tot een klimaatadaptatieplan & uitvoeringsagenda. Zij zijn ook een belangrijke partner bij de uitvoering in de komende jaren.

Wat willen we bereiken
Vanaf 2023 gaan we actief aan de slag met het klimaatadaptatieplan & uitvoeringsagenda om Geldrop-Mierlo waterrobuuster en klimaatbestendiger te maken. Naast het voortzetten van de aanpak van de waterproblematiek willen we ook inzetten op de andere klimaataspecten hittestress, droogte en impact op ruimtelijke ontwikkelingen.

Argumenten

1.1. *Uitvoeringsagenda 2023 zet in op klimaatkaarten per wijk en duidelijke klimaatadaptieve richtlijnen*
Belangrijke stappen voor de uitvoeringsagenda zijn het opstellen van klimaatkaarten per wijk. Voor 2023 is gekozen voor het centrum Geldrop en de wijk Coevering, omdat voor deze wijken al lopende programma's spelen. In de jaren erna worden de overige wijken opgepakt.
Basis voor de klimaatkaarten zijn de nu opgehaalde uitgangspunten en ambities, zodat hiermee zo goed als mogelijk inzichtelijk wordt gemaakt waar in het centrum en de Coevering behoefte is aan meer groen, meer koelteplekken, schaduw, meer waterberging e.d.. Het is de bedoeling dat deze klimaatkaarten aan gaan haken en/of samen gaan met de op te stellen groene wijkplannen, zoals die in de omgevingsvisie zijn opgenomen. Dit zal ook een plek moeten krijgen in de gebiedsprogramma's.

Verder willen we in 2023 onder meer aan de slag met het opstellen van klimaatadaptieve richtlijnen, zodat bij allerlei ontwikkelingen klimaatadaptatie zo vroeg mogelijk in het proces goed wordt meegenomen. Hiermee willen we voorkomen dat nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen zorgen voor een toename van wateroverlast, hittestress of droogte. Andere acties zijn:
- onderzoek naar grond en hemelwatersituatie bij waardevolle bomen;
- aanvullend onderzoek Blauwe Aderplan;
- onderzoek naar voorkomen wateroverlast in tunnels in Geldrop;
- uitbreiden en onderhouden netwerk klimaat- en waterambassadeurs;
- klimaatadaptatie opnemen in inkoopbeleid;
- klimaatadaptatie opnemen in het evenementenbeleid;
- realiseren waterberging in gemeentelijk groen.

1.2. *Commissie Ruimte zet in op een hoog ambitieniveau t.a.v. klimaatadaptatie*
De klimaatambities zijn eerder getoetst bij de commissie Ruimte via in te vullen vragenlijsten. Hieruit kwam naar voren dat de verschillende fracties in hoofdlijnen achter het aangegeven ambitieniveau stonden en in een aantal gevallen op een hoger ambitieniveau wilden inzetten. In de commissie Ruimte van 5 september zijn deze uitkomsten besproken en her en der iets genuanceerd. Hierop volgend zijn alle uitkomsten nog via een raadsinformatiebrief met zowel

college als raad gedeeld. De uitvoeringsagenda 2023 geeft hier, naast de al uitgezette acties via het GRP, voor het komende jaar zo goed als mogelijk invulling aan.

1.3. *Financiering en capaciteit uitvoeringsagenda 2023 is gedekt via het GRP*
Dit najaar is het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) door de raad vastgesteld, waarbij een fors budget beschikbaar is gesteld voor de vervanging van de rioolvoorzieningen en het Blauwe Aderplan. Daarnaast is in het GRP jaarlijks een bedrag van € 200.000 gereserveerd voor klimaatadaptatie. Dit bedrag wordt in 2023 gebruikt om aan de slag te gaan met alle aspecten van klimaatadaptie, dus niet alleen het voorkomen van wateroverlast (waar de afgelopen jaren vooral op is ingezet), maar ook hittestress, droogte en impact van nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen. Voor de begroting van 2024 en verder is het de verwachting dat het jaarlijkse bedrag van € 200.000 niet voldoende zal zijn. In de financiële kadernota 2024-2027 zal inzichtelijk worden gemaakt hoe we hier de komende jaren mee om willen gaan.

1.4. *Waterschappen staan positief tegenover klimaatadaptieplan & uitvoeringsagenda*
Waterschappen zijn een belangrijke partner in het proces, zowel binnen de bebouwde kom (voorkomen van wateroverlast) als in het buitengebied (bestrijden van de droogte). Hun input is meegenomen en zij zijn een belangrijke partner bij de uitwerking.

Kanttekeningen

1.1. *Het klimaatadaptatieplan & uitvoeringsagenda is nog geen volwaardig programma*
Er is voor gekozen om vanaf 2023 als Geldrop-Mierlo op een programmatische manier te gaan werken. Hier sluit een aparte uitvoeringsagenda niet precies op aan. Het was een optie om het klimaatadaptatieplan & uitvoeringsagenda onder te brengen binnen het nieuwe programma Duurzaamheid, maar klimaat is sterk verbonden met groen, water en riool. De inzet voor klimaatadaptie voor 2023 en verder wordt vooral via het GRP gefinancierd. Het klimaatadaptatieplan is een aanvulling op het GRP. Een vernieuwde uitwerking, in een volgende planningsperiode, met een nieuw programma klimaat, water en riool (KWR) is denkbaar. Hierin zit dan het bekende GRP, Blauwe Aderplan en klimaat adaptatie.

De programmatische manier van werken behoeft nog een nadere uitwerking, 2023 geldt als een overgangsjaar. Hierdoor is er voor gekozen om een aparte klimaatadaptatieplan & uitvoeringsagenda voor 2023 vast te stellen. Hiermee wordt het in 2020 ingezette traject met de klimaatstresstesten, klimaatdialoog en klimaatambities ook formeel afgerond en voldoet Geldrop-Mierlo aan de verplichtingen uit het nationale Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie.

1.2. *Beperkte uitvoeringsagenda 2023 staat wat haaks op het hoge gewenste ambitieniveau vanuit commissie Ruimte*
In de beeldvormende sessie bij de commissie Ruimte in september straalden veel fracties een hoog ambitieniveau uit inzake klimaatadaptatie. Dit komt wellicht onvoldoende terug in de uitvoeringsagenda 2023, mede omdat we gebruik maken van de al beschikbare gelden uit het GRP voor klimaatadaptatie. Hier is voor gekozen omdat dit ook qua ambtelijke capaciteit voor komend jaar de maximale inzet is. Verder is voor een deel van dit hoge ambitieniveau ook een nieuwe hemelwaterverordening nodig, die in het 2e kwartaal van 2022 aan uw raad zal worden voorgelegd.

Wel is in het eveneens voorliggende programma Duurzaamheid al een inschatting gemaakt over de benodigde extra capaciteit voor klimaatadaptatie (geschat op 0,6 fte extra vanaf 2024).

In de financiële kadernota 2024-2027 zullen we nader op dit onderwerp ingaan en zal ook duidelijker worden hoeveel extra capaciteit en middelen we de komende jaren voor klimaatadaptatie nodig gaan hebben.

Wat gaan we daarvoor doen
In 2023 gaan we op basis van het klimaatadaptatieplan & uitvoeringsagenda 2023 aan de slag. We zoeken hierbij, zoveel als mogelijk, afstemming met de nieuwe programmatische manier van werken, zoals bijvoorbeeld bij de programma's voor het centrum van Geldrop en de Coevering.

Wat mag het kosten
In het GRP is jaarlijks al een bedrag van € 200.000 gereserveerd voor klimaatadaptatie. Via de uitvoeringsagenda 2023 geven we hier invulling aan. Dit heeft voor 2023 geen verdere financiële gevolgen. Eventuele financiële gevolgen voor 2024 zullen via de kadernota 2024-2027 inzichtelijk worden gemaakt.

Duurzaamheid
Het klimaatadaptatieplan & uitvoeringsagenda 2023 is zoveel mogelijk verweven met het programma Duurzaamheid en geeft voor 2023 zichtbaar invulling aan klimaatadaptatie, zoals het voorkomen van wateroverlast, hittestress en droogte en de impact op ruimtelijke ontwikkelingen.

Burgerparticipatie
Via de klimaatdialoog is input opgehaald van onze inwoners over hoe belangrijk zij klimaatadaptatie vinden. Dit is meegenomen in de verdere uitwerking. Ook is de laatste versie van de uitvoeringsagenda nog gedeeld met het platform Duurzaam en met de beide waterschappen.

Evaluatie
Niet van toepassing.

Bijlagen:
- Klimaatadaptieplan & uitvoeringsagenda 2023, Geldrop-Mierlo;
- Raadsinfomatiebrief Terugkoppeling klimaatambities n.a.v. beeldvormende sessie in commissie ruimte van 5 september 2022', d.d. 12 oktober 2022;

N.J.H. Scheltens
secretaris

J.C.J. van Bree
burgemeester